

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Vár utca 214. sz. alatt.
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Györgyjakab Márton
könyvnyomdája
hová
az előfizetési pénzek és
hirdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Hirdetési díjak:
hasábos petítorort vagy
annak helyett 5 kr.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.

Nyitási cikkek
soroként 10 kr-ért közöl-
tenek.

— Tisztelettel kérjük azon t. olvasóinkat, kik lapunk folyó évi 3 első számát elfogadva rendszer előfizetünk sorába léptek, de előfizetési díjait még nem küldötték be, hogy azt mielőbb kiadóhivatalunkhoz juttassák, annál is inkább, mivel nem sokára a második (ápr.—június) évfolyamra lépünk be.

A kivándorláshoz.

Nálunk a Székelyföldön úgy, mint a hazában hazafias lámentációvá kezdenek lenni az időnkint fel-felgyújtó panaszok a kivándorlások és fajunk pusztulása fölött. Azonban azt tapasztaljuk, hogy úgy államiállamilag, mint társadalmilag, — hogy ne mondjuk semmi — épen sértéssel igen kevés történeti komolyan a kivándorlások megakadályozására.

Mert az, hogy a 24 éven aluliaknak nem adnak útlevelet, az ideiglenesen kivándorolni szándékozókra és rendszeresen véglegesen kinmaradóknak egyetlen árva lelket sem tart itthon meg népünk és fajunk számára.

A törvény és rendeletek kijátszásának ezer és ezer útja, módja stb. van. Sőt azt tapasztaljuk, hogy a kik gyermek korunkban csempésztek be pl. Moldva-Oláhországba épen azok közül térnek vissza legkevésbé, s ha az így elmentek közül egyik-másik vissza is tér, az vértüknek és fajunknak rendszeresen már csak megromlására, megrothasztására és elposványosítására van.

A vándorlási hullámzás már a munkakeresésnél is rendszeresen erkölcsi kárral, mindig szellemi és fizikai s nem ritkán anyagi elkallódással is jár. — A kivétel nagy ritkaság.

S ha ettől eltekintünk is. — a mit azonban vértük, fajunk és nemzeti erőnk szempontjából nem szabad figyelmen kívül hagynunk — a tulajdonképpeni veszedelem nem a munka és kereset végett ki- és bevándorlóknál van, hanem azoknál, kik nem-

zeti erőnk s folyton apadó létszámunk esükkenésére vétekkép kimmarnadnak.

Látjuk, hogy egyik-másik látogatóba hazaváltva, mint adja az urat és az asszonyt. Messziről jönnek — mondják — szabad hazulni. De aztán Isten csak a megmondhatója, hogy a esülő, esábitó, látogató külső minő lelki umboktságot, minő erkölcsi ciposványosodást rejteget — ama látogatott uraság és urhatnanság, minő vér, verejték é erkölcsi áldozat — ön szerzetett vásároltatott meg.

Ma különben alkotmányos jogaink közé tartozik a szabadköltözkedés. S így annál furesább, sőt nevetesegebb szegény kivándorlókat akármiféle ürügy alatt ezen alkotmányos jogaikban akár rendőrségi, akár esendőrségi, akár közigazgatási úton megakadályozni s őket itthon való éhenhalásra kényszeríteni.

Az államkormány még nem vett fáradságot magának, hogy ily életmentő nemzeti eszmékkel foglalkozzék. De az eszme, aminek megvalósítása nélkül az éhínség és nyomorral küzdőkön nem segít. Az államsegély, a mit tán felszázad alatt egyesek nyertek, még cseppet sem képez a tengerben. A kitelepítő, pedig még mindig késik.

A társadalom évtizedek óta közönyös, tétlen a kivándorlások iránt legfőleg a panaszokkal beéri. Általában irányadó körünk, — melyeknek kezdeményezni tenni kellene. — érzéketlenek a nemzet anyagi érdekei s a munkás néposztály szükségletei iránt. S így pl. a székely nemzeti vér, erő, és létszám, a rokon magyar faj szívos, munkás keze — elő tőkéje az állam és társadalom hívatott tényezőinek bitnős érzéketlensége, mulasztása és halogatása miatt erkölcsileg és fizikailag folyton fogy, pusztul és vesz ki.

Nó, és kell-e emél nagyobb csapás gyérlakosságu magyar hazánkra? De ha a

hatóságok egyeseket vissza is tartanak a kivándorlástól, hol van a kenyér? — ilyet nyújtanak-e nekik, hogy őket és övéiket az éhenhalástól megmentse?

Hiába minden rajongó hazafiaskodás, hiába a legszentebb és legjogosultabb nemzeti aspirációk, nemzeti politikai törekvés, ha nemzeti életünk faktorai a nemzetiségi eszmének megvalósítását elől nem kezdik, a maga gyökereiben nem kezdik az orvoslást, a faj — a nemzeti erő ápolását és megtartását.

Vagy tán a keracny kebeléből, a parlament padjáról vagy a sajtóban felhangzó magyondások megmentik a nemzet és állam fenntartó elemét — a munkás néposztályt az éhenhalástól — fajunk fennmaradását biztosítják a jövő századok és évezredekre? Aligha.

Vagy azt hiszi valaki, hogy Magyarország oly gazdag ország ma már, melynek némesen járja a világon? Hazánk tultermeleséből lakosságunk egyszer se laknak jól s hogy mégis valami kivételünk van az csak kényszerhelyzetünkről bizonyosodik, mely-nél fogva kivételünkért esérébe kétanyit kell behoznunk. Ez összehalmozott tőke- és váltóképeségünk pedig csak nemzeti elronyolódásunkat segítik elő.

A szegény embernek e liberalis világban egyéb joga némesen, mint „szabadon éhen halni” — pedig esőndesen, hogy a világ ne tudja meg — és ne nevesse ki halála után, hogy ez éhen halt.

Ideje volna már — ha másképp nem lehet — társadalmilag, megvényként egy kis mozgalmat indítani arra nézve, hogy miként lehetne vándor szegény népeinknek itthon kenyeret, megélhetési módot nyújtani és a kivándorlástól visszatartva — az elkallódástól s vele vértüket az elpaesékolódástól megmenteni. *Falus.*

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Hyéna faj . . .

Hyéna faj, pimasz népség!
Mi mindenre nem fajulsz még?
Mint valamely hitvány férget,
Ugy tiprod el gyermekeidet,
Vagy ha nem: falura küldöd,
S így is biztosan megölöd.
Város körül minden falu,
Ily szomorú tényről tann.
Az ártatlan picziny férgek
Mostohakézre kerülnek.
Igy vész el az emberfia.
A szív reped, hogyha hallja,
Mily gonoszság jobbra-balra.
Vizek, rétek, erdők, mezők:
Kitett gyermeki temetők.
Itt sikolt a kitett árva,
Amott kigyó, béka rágja.
Legyek csipik, férgek marják,
Nem bánják ezt a hyénák.
De ne tovább, ez is sok már;
Éreimben hideg láz jár.
Oh kor, mely ilyet nem látott,
Jöjjön el a te országod!

Holló Kázmér.

A két testvér.

Ira: VERESS ZSIGMOND.

6) *Második fejezet.*

Hangja fájdalmasan remegett, szeméből két könnyesepp gördült le classzott arcán. Néman tekintett maga elé s gondolataiba mélyedve szén összegörnyedt.

A csendes, de óriási fájdalom által kisajított szavak igen meghatották Darót.

— Ne keseregy uram, moudá az őszinte részvét hangján — a multat már jóvá nem tehetjük, inkább törekedjünk életünk hátralevő részét kellemesebbé tenni.

— Nem vár reám már semmi boldogság válaszolt leverten az öreg.

— Nimes elzárva a boldogság senki elől.

Csak előlem — vágott közbe keserűen — ki egy angyal életét a pokol kínjaival keseríti meg: ki jobaráját alávaló módon gyilkolja le kinek, a lelkiismeret által gyötörve, szeretteitől távol kell életet tengetnie, az nem boldog.

Az öreg elhallgatott. Szeméből a könnyek ismét megeredtek, fájdalmas zokogás közt temette arcát tenyerébe.

A másik néma bámulattal szemlélte társa lelki gyötrelmeit s nem tudta felfogni mint lehet a multon keseregni; hisz ő is tett elég rossz fát a tüzre, de azért most még sem törődik azokkal oly nagyon.

— Mond Uram — szólalt meg végre — mi az oka a te busulásodnak?

Egy elveszett s egy megkeserített élet — válaszolá az agg.

E felelet nem elégitette ki a Daró kíváncsiságát, tudni akarta, ki lehet ez az ember, hisz annyi év óta vannak együtt s ő eddig még erről semmit sem tudhatott meg. Soha ez ideig nem beszélt a multjáról — ha kérdezősködött, durván visszautasított. S mivel más különben sem igen törődtek egymás sorsával, egyik sem ismerte a másik multját, élettörténetét.

Eddig erre nem is igen gondolt, de most az öreg elejtett szavai, s rendkívüli megindultsága miatt a kíváncsiság szállotta meg s a feltevések egész serege tolongott fejében.

— De ki vagy te? — tevő fel a kérdést izgatottan s mintegy gondolatai folytatásaként.

Annai ide óta vagynak együtt — mostanig semmit sem tudok multadról, mond meg tehát ki vagy?

Az öreg hitetlenül s mintegy esodálkozva nézett társára, hogy ez ily kérdést tesz fel. Fejét esővalta — aztán halkán moudá

Nem akartam soha a fátyolt fellebbenteni multamról, magammal akartam a sirba vinni, de még sem teszem azt. Csak nöm tudott valamit a dologról, s ő meghalt: tudd meg hit te, — s ha egykor találkozol gyermekeimmel, beszéld el atyjuk bűnét.

Az öreg nagyokat lélegzett s furdatlan állott meg. Kezeivel homlokát végig simitá, mintegy rendezni akarva a benne duzó gondolatokat. Társa

LAPSZEMLE.

Kormányválság nálunk.

A miről hetek óta irnak a lapok és beszélnek a politikai mozgalmak iránt érdeklődők, — az csakugyan bekövetkezett Tisza Kálmán megválik a miniszterelnöki tisztségtől a Kossuth-honossága ügyében tett ígéretének be nem váltatása miatt. A lemondás talán már mire e sorok napvilágot látnak, tényleg megtörtént lesz, Tisza utódjául gróf Szápáry Gyula jelenlegi földművelésügyi minisztert emlegetik legjobban, de még biztosan nem lehet tudni, mert felsége sincs még megállapodva ez ügyben.

A t. Házból.

A képviselőház a lefolyt héten elintézte az Andrássy-szobor ügyét, s a szegedi kőpartról benyújtott jelentést egy kis vita után tudomásul vette. A márczius 5-iki ülés végén Irányi kérdést intézett Tisza min. elnökhöz az iránt, hogy a honossági törvény tárgyalható lesz-e a honvédségi tjav. letárgyalása után. — Tisza rögtön válaszolt s megígérte, hogy a honossági törvény revíziója a honvédségi tjav. elfogadása után határozottan be fog nyújtani.

A márczius 6-iki ülésen megkezdődött a honvédségi törvényjavaslat tárgyalása csakély érdeklődés mellett s még az nap általánosságban — másnap pedig részleteiben is elfogadtattott.

Csikvármegye törvényhatóságának rendkívüli közgyűléséről.

(Vége.)

A kászonjakabfalvi savanyvíz forgalomba hozatalának kérdésében dr. Molnár László után Székely Endre mondatta el ez ügybeni észrevételeit s előre bocsátva, hogy nézete szerint az eddigiekben a törvényes formák nem tartattak be, kérte az ügynek napirendről levételét és a közegészségügyi bizottsághoz előleges vélemény készítése végetti kiadását.

Madár Imre főjegyző előadó véleménye szerint az ügyet napirendről levenni nem lehet, mert a szakminiszternek a kérdéses ügyben kiadott rendeletének megfelelőleg a tiszti főorvos véleménye a forrásvíz forgalomba hozhatására nézve bevétel, s e vélemény alapján javasolja az állandó választmány, hogy a törvényhatóság a szakminiszternél a forgalombahozatalt véleményezze.

Ezek után Becze alispán szólott hozzá a kérdéshez s miután kifejtette volna azt, hogy a forgalombahozatalt csakis előleges engedély kinyerése esetén kezdelhető meg és hogy ez ügyben a törvényekben előirt lépéseket kérelmesek nem tették meg, leghelyesebbnek találja, ha a törvényhatóság az állandó választmány véleményét megváltoztatva, útasítja kérelmezőket előleges engedély kieszakölésére.

Solnay Sándor tekintetbe veszi, hogy jelenleg Jakabfalva község és Balásy Lajos között még a felett is per van folyamatban, hogy vajjon a forrás melyik félnek tulajdonát képező területen ásott? Ezért az állandó választmány véleményét fenntarthatónak nem találja, hanem leghelyesebbnek véli, ha az említett per eldőléig a kérelmező község elutasítatik.

Utaszár Károly jakabfalvi lelkész felszólalásában emlékeztetni kívánja Solnayt, hogy két évvel ezelőtt sajátkezűleg írta meg a jakabfalvi savanyvíz forgalombahozatalt iránti kérelmet s nagyon csodálkozik, hogy emlékező tehetsége annyira cserben hagyta, miszerint most jakabfalvi birtokosi minőségének dacára a sajátkezűleg írt kérvényének elutasítását véli leghelyesebbnek különösen akkor, midőn igen jól tudja, hogy a forrásvíz feletti perek csak a legközelebbi idők szüleményei.

Madár előadó ismételtén szólott a tárgyhoz és előadta, hogy az állandó választmány véleményének keletkezésekor még nem voltak beérkezve a Balásy beadványaihoz esatolt iratok, de mivel most már a közgyűlés előtt fekszenek igazolják a forrásvíz feletti indított tulajdonjogi pernek folyamatbátételét, maga is a mellett van, hogy a savanyvíz forgalomba hozásának engedélyeztessék mindaddig, míg az említett tulajdonjogi per jogervényes bírói ítélettel el nem döntetik.

Elnök főispán ezekután Becze alispán és dr. Molnár László indítványait, mint ellentétes-szavazás alá bocsátván, előbbi a nagy többség által elfogadtattott s így a jakabfalvi savanyvíz forgalomba hozatalt jó időre megakadályoztatott.

A borszéki furdón Szárhegy és Ditró községek által egyeseknek kiosztott telkek feletti kötött örökhaszonbéri szerződéseknél sem volt szerencsésebb sorsuk, mint a hosszú időre bedugolt jakabfalvi savanyvízforrásnak.

Az állandó választmány véleményezte, hogy említett szerzőknek a törvényhatóság által jóváhagyassanak, azonban Köllő János olyan alapos érveket hozott fel a szerződések jóváhagyása ellen s a közgyűlés előtt annyira ismeretes a borszéki arányosítási ügy és illetőleg ebben hozott ítélet, s ez ítélet curiai helybenhagyást avagy elvetéseig annyira kétséges Szárhegy és Ditró községek szerződhetési joga, hogy bár Madár Imre előadó minden erejéből igyekezett is a közgyűlés előtt valószínűvé tenni, miszerint egyedül üdvös dolog csak a szerződések megerősítése lehet, mégis szavazat útján a nagy többség által elvetett az állandó választmány véleménye.

Még csak László Ferencz és Solnay Sándor kisebb jelentőségű interpellációit kellett a biz. tagoknak meghallgatniok, s minthogy az alispán által azokra röviden adott választ a közgyűlés, de maguk az interpellálóok is tudomásul vették, a tárgyak kimerítve lettek, minek folytán d. u. 2 órakor a gyűlés véget ért. *Argus.*

Csikvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Csikszerecla, 1890. márczius 10.

A megyei közigazgatási bizottságnak mai napon tartott ülésében előadott tárgyak közül megemlítjük a következőket.

Miután elnöklő főispán ur a gyűlést megnyitotta, Becze Antal alispán olvasta föl havi jelentését a közigazgatási ügyforgalomról, mely szerint február havában alispáni iktatóra érkezett 566 ügydarabból 552 elintéztést nyert, — fegyelmi kereset egy fétett folyamatba, mely el is intéztett tüzészet szintén egy jelentetett be 14 frt kárral — marhalevél irtlap kiadatott 4700; fegyverszabadalom 8, 15 napos utlevél 3 drb, egy éves utlevél kéretett 727 egyén által.

Az ávaszéki elnök jelentése szerint az ottani iktatóra 575 ügydarab érkezett be s abból 519 lattatott el. Gyámi számadás beadott 103, gyámság alá került 28, hivatalból felszabadított 48, saját kérelmére felszabadított 5 árva.

A gyámpénztárban kezeltetett 4806 frt 80 kr, miből kiadatott 4275 frt 20 kr, maradt a hó végén készpénz 531 frt 60 kr.

A főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapot februárban kedvezőbb volt a megelőző havinál, mert kevesebb betegülés és halálzásai eset fordult elő s az influenza-járvány is sokkal kisebb mértékben uralkodott. Más járványos betegség éppen nem fordult elő.

A csikszereclai közkórházban február hóban apolás alatt volt 47 beteg, kik közül meggyógyult 28, javult 1, további gyógykezeltetés alatt maradt 18 beteg.

Orvosrendőri boncsolás 4 esetben fordult elő, mégpedig egy lövés általi öngyilkosság, 1 elégs, 1 fa általi agyonütés és egy agyguta ütés miatt.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint ideiglenes házadó mentesség a mult hónapban 7 adózónak engedélyeztetett és pedig: egynek 8, ötnek 10 és egynek 20 évi időtartamra.

Egyenes adóba a mult évről hátralékban maradt 9463 frt 56 s fél krral együtt a folyó év I. negyedére kiszabott és helyesbített adótarozás tett 69578 frt 38 s fél krt, miből febr. végeig lefizettetett 30,014 frt 15 s fél kr, maradt hátralékban 39,564 frt 23 kr.

A mult év ezen időszakában befizettetett 36,936 frt 56 s fél kr, mihez képest a folyó évben 6922 40 krral kedvezőtlenebb az eredmény.

Hadmentességi díjakban a 3569 frt 83 kr tartozásból befizettetett 310 frt 73 kr, — maradt hátralékban 3259 frt 10 kr.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a mult hóban az iskoláztatás rendes folyamatban volt. A meglátogatott iskolákban a tanítási eredményt megfellelőnek találta. Bejelentette továbbá, hogy az alfalvi felső népiskolánál üresedésre jött igazgató tanítói állomásra Imets János fogarasi polg. isko-

kiváncsian jesse az öreg minden szavát, mert az agg ciete rendkívül kezdte érdekelni.

A történet folyamán egy pár évtizeddel kell visszamegnünk.

Harmadik fejezet.

AZ ÖREG.

A Karvassy családja a leggazdagabb családok közé tartozott a székely megyékben. Egazdagság, párosulva ős régi hírével a családnak — méltán tették büszkévé a család fejét: Karvassy Etelét. De a büszkeség indító oka mégsem annyira a gazdagság és ős hírnév voltak, mint az a gyönyörű pár galamb, az a két földi angyal, szóval Karvassynak két leánya, kikhez messze földről jöttek kérék, a kiket mind elutasított Karvassy, mivel vagy sem volt gazdagságuk az övéhez mért, vagy egyszerű családból származtak, vagy pedig az öreg szemében nem tetszett a kéré.

S szinte aggódnál kezdett Karvassy, hogy leányaihoz méltó vót nem kap, midőn egy szép tavaszi napon Sas Attila a szomszéd megyéből mert kéré jelent meg.

Karvassy a Sassyék családjával rég ismeretségben volt, ismerte azoknak roppant kiterjedésű birtokát s tudta, hogy a család nemességben és régiségben egy színvonalon áll az övével, ha felül nem mulja, mert mint Sassy Atilla atyja szintén Atilla — e név örökös volt a családban — szeretete mondani, nemzetségüket egyenesen Atilláig tudják felvezetni,

ly előnyös körülmények között könnyen megnyerte az ifjú Sassy Atilla Karvassy Katieza az idősebb leány kezét.

Házasságukat boldognak tartott nem volt az. Sassy Atilla minden hibát őr. it, a mi csak elődje valamelyikében meg volt. Roppant durvasága gyöngéd nejjével szemben igen sokszor zajos családi jelenetekre adott alkalmat.

A két család összeköttetése nem tartott sokáig. A gyöngéd nő nem tudta elviselni férje durvaságát s csendes búnak adta magát. Lassankint elhervadt a letört virág, s megtért a rég óhajtott hazába. A halál, a könyörülő halál megszabadította és megmentette a további szenvedéstől. Alig pár hónapos fiúskát hagyott hátra.

Neje halála nem busította el Sassyt, csak az, hogy pazarlása folytán egyre fogyott az ős birtok. Ez ellen is megtalálta az orvos-szert Karvassy másik leányában, Ilonában.

Ez utolsó s egyetlen gyermekök volt Karvassyéknak és így a roppant vagyon erre volt szálandó. Ezt nagyon jól tudta Sassy is s ép azért mindenkép azon volt, hogy Ilonát nőül vehesse.

Ilona szülei nem ismerték Sassy Atillát teljesen s így örömmel ígérték oda második leányukat is. De annál nagyobb ellenszennyvel viseltetett Atillával szemben Ilona, ki öt néne leveleiből, melyekben az búját, baját elmondta, nagyon jól ismerte. Irtózott még a gondolatól is, hogy néne gyilkosa nejjé legyen. Szülei előtt mindent megtett, hogy más elhatározásra bírja őket, de nem sikerült.

— Megígértük már — sokta mondani Karvassy leányának — s azt csak nem akarhatod, hogy szavunkat megszegjük.

— De én nem egyeztem bele az ígértbe. Miért rendelkeznek felettem tudomon kívül? — tört ki haragosan Ilona.

— Igen, mert tudod is te, mi neked hasznos. Légy nyugodt, szülőid jobban tudják, mi van javadra.

Hasztalan volt minden. Szülői nem voltak hajlandók akarataukon változtatni. Ilona könyes szemekkel hagyta el a szobát s többé az nap nem mutatta magát. Szobája ablakában ült s folyton egy fehér kendőt lobogtatott, mintha valakinek jelt akarna adni.

Lassanként elközelgetett az alkony. A nap vérpirossan tért nyugodni; utolsó sugarai az egész tájat biborszínre festették. A szellő kellemesen lengedezett, az éj szárnyai suttogásaként járta be a csendes vidéket. A hold is feljött az égre, a csillagok milliárdjától kísérve. Mindenki nyugalomra tért, csak Ilona állott még ablakában, az éjbe bánulva.

Az égen a felhők egymást üzték, a hold fényét akarták elhomályosítani. Kezdetben nem sikerült, a hold mindegyre kibújt a felhőtakaró alól. Ekkor mintha a hold végvesztét esküdték volna, a láthatáron mindenütt sötét felhők tüntek fel. Félreles rohanással siettek a hold felé s alig pár perc alatt eltakarták. Hasztalan törekedett a hold menekülni, mindenfelől ellenséges felhőkre talált. A csillagok is eltűntek, minden sötét volt.

(Folyt. köv.)

lai rendes tanító, a szaktanítói állomásra Puskás Jenő végzett gazdasz neveztetett ki s a rajz- és ipartanítói állomásra Kátis Károly galgóczi polg. isk. rajz- és ipartanító helyeztetett át.

A csikszeredai felső népiskolához Alfaluból áthelyezett Berde Ferencz szaktanítói állomásának megalapítóját a utasított.

Az államépítészeti hivatal főnökének jelentése szerint a héjjasfalva-gyimesi államútra szükséges fedanyag szállításáért a megye közönsége mint vállalkozó részére ez évre 5700 frt folyósított kereskedelmi miniszterium által.

Az államúton a közlekedés a múlt hó végén történt hózivatarok dacára is akadálytalan volt részben kisebb nehézségek csak a törvényhatósági útakon fordultak elő.

A hadászati útak kiszélesítésének tervezete végleg elkészült s annak első része, vagyis a veres-szentkirályi utrész kiszélesítési művelete a kereskedelmi miniszterium által is jóváhagyván, az 1889. ében kisajátítási célra kilátásba helyezett 3000 frt államsegély megadása újból is megértetett minél fogva eme munkálatok a tavasz beálltával kezdetüket veendik.

A kir. ügyész jelentése szerint a szeredai kir. törvényszék területén levő fogházak személyforgalma február havában 198 volt, s ebből elült 183. Büntetés idejét kitöltötte 93, maradt letartóztatva 90. Büneset 42 jelentetett fel, melyek közül fontosabbnak egy emberölési büntetést tekinthető.

A letartóztatottak ellen 4 fegyelmi eset fordult elő, mely marasztaló határozattal el is intéztetett. — Rabtartási költség czimén 343 frt 83 kr lett kiadva, s ezzel szemben 25 frt 22 kr lett a felek által megtérítve s rabmunka-jövedelem 33 frt 48 krt lett.

Kereskedelmi miniszter urnak azon rendelete, hogy a vízjogi törvény alapján eszközöndő tárgyalásokra a netán érdekelt vasúti és gőzhajózási vállalatok igazgatói is előforduló esetben meghívassanak, — jövőre való tekintetből kihirdettetni határozatot.

Kihirdettetni rendelte továbbá a bizottság a földművelésügyi miniszternek azon rendeletét is, melyet az igazságügyminiszterium által múlt évi 1895. sz. n. kiadott utasítás értelmében birtokrendezési ügyek elintézésénél az erdőtervényben foglalt rendelkezések figyelembetartására utasítottak a hatóságok.

Végül a Csikszereda-Gyó-Szentmiklós között közlekedő eddigi postajáratnak Carriol postajárat-ral való fölszerelése véleményeztetett a posta-igazgatóság megkeresésére.

LEVELEZÉS.

A gyergyószentmiklósi „Casinó” jubileuma.

Gyó-Szentmiklós, 1890. 6.

Az itteni „Casinó” fennállásának 25-ik évét folyó évi márczius hó 2-án fényesen és impozáns módon ünnepelte meg.

Daczára annak, hogy márczius 2-án a legzordonabb téli időjárás volt, az ünnepély főbb része mégis igen szép számu résztvevő jelenlétében folyt le. Délelőtt 10 órakor a casino-tagok igen nagyszámmal jelentek meg a Casino helyiségében, honnan Lázár Menyhért elnök vezetésével mellett a főtéri lat. szert. templomba mentek el hálaadó isteni tisztelet meghallgatására, hol Ferenczy Károly plebános fényes segédlettel mondott misét.

Istentisztelet után a tagok visszatértek a Casino helyiségébe. Az ünnepély az úgynevezett táncsteremben folyt le, mely ez alkalommal igen szépen volt feldisztatva. Az énekkar részére külön emelvény volt készítve, hol Lázár Menyhért és Juhász Károly titkár, valamint az énekkar tagjai foglaltak helyet.

Az ünnepélyen igen szép számu női közönség is részt vett s mindvégig érdekeltséggel viseltetett a jubileum programja iránt.

Pont fél 11 órakor jelent meg Lázár Menyhért elnök diszmagyarban és Juhász Károly titkár. Lázár elnök megnyitó szavakban üdvözölte az ünnepelő közönséget, és hatalmas előadói tehetségéhez mértén tartott egy oly szép és eszmékben gazdag elnöki megnyitó beszédet, a minőt közönségünknek vajmi ritkán van alkalma hallani.

Az elnöki megnyitó befejezte után a jelenvolt közönség lelkes éljenzésbe tört ki, — élteve a Casinonak már 20 év óta buzgó elnökét —

Ezután a férfi énekkar köztetszés között énekelte el Vörösmarty „Hazádnak rendületlenül” czimű szövegét. Majd Juhász Károly titkár, kinek ügybuzgóságát a felolvasott titkári jelentés fényesen igazolta — olvasta fel a Casinó megalakulása óta lefolyt 25 év fáradságos küzdelmeit feltáró titkári jelentését, megemlékezve a legöregebb tagokról, valamint a Casinó megalapítójáról, jelenleg Brassóban lakó Száva Gerő gyógyszerészről. A titkári jelentést a közönség kitörő örömmel fogadta s a titkárt is megjelözte.

Az ünnepélyt a férfi énekkar által szabatosan előadott „Háromszinű zászló lobog” czimű hazafias énekdarabbal zárta be, melyet a közönség zajosn meglapstolt.

Az ünnepélyt délután 3 órakor 90 terítékű díszből követte, melyen az első felköszöntőt Görög Joachim mondotta az elnökre. A szépen előadott, érvekben gazdag felköszöntő lelkesítőleg hatott a jelenvoltakra. Felköszöntőt mondtak még: dr. Lázár János főszolgabíró, Eránosz Bogdán gyógyszerész, Lázár Gyula, Kedves Tamás ügyvéd, Nagy Tamás főszolgabíró, dr. Szentpéteri Kristóf ügyvéd, Péter Lajos, Muntány Gyula román lelkész, kerületi esperes s még sok mások.

Az ebéd után ott maradt társaság csak az éjjeli órákban oszlott szét.

Egy jelenvolt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Műkedvelői színelőadás lesz** — mint említettük szombaton márczius 15-én a Hutter-féle szí. cremben. Színpere kerül Almási Tihamér „Sári néni” czimű kitémő népszínműve. A főbb szerepek Pap Györgyné, Vince Amáli, Halm Róza, Hazay László, Darvas Béla és Halm Ferencz kezeiben vannak. Ajánljuk az előadást a közönség figyelmébe.

Filiprestély. A helyi kised-óvoda javára folyó hó 22-én szombaton hangversenyyel és táncszal egybekötött filiprestély lesz a „Csillag” vendéglőben. Rendezők Hary Géza, Bialis Akosné, Gidófalvy Antal, Tolvaly Albert. Az estély műsorozatát jövő számunkban adjuk.

— **Márczius 15-ike Csikmegyében.** A csikszentmárton-esekefalvian rendezendő márczius 15-iki nemzeti ünnepély sorrendje I. 1890. márczius 15-én d. e. 8. órakor ünnepélyes isteni tisztelet. II. Estéli fél 8 órakor a megyeház nagytermében 1) „Hymnusz”, előadja férfiak. 2) „Csak magyarok legyünk”, szavalja: Birtha J. 3) „Felolvasás”, tartja Szakács Balás 4) „Fohász”, előadja férfiak. 5) „Bordal”, előadja Cseh István. 6) Talpra magyar”, előadja: férfiak. 7) „Levél egy elutazott barátom után”, szavalja Cseh Gáspárné. 8) „Felolvasás”, tartja Köllő Ignác. 9) „Egy gondolat bánt engemet”, szavalja Nagy S. 10) „Szózat”, előadja férfiak. 11) „Élőkeplet”. Magyarország nemzetiségeinek hódolata Pannónia előtt. Az estéli ünnepélyre belepólij 15 kr. A begyült összeg a csikszentmárton-esekefalvi polg. kor javára adatik. A gyergyóditrói közművelődési testületek a Kolozsvárt felállítandó Mátyás király szobor s a helybeli szegénytanulók javára Gyergyó-Ditróban a központi iskolak dísztermében folyó évi márczius 15-én hazafias nemzeti ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: I. Nappali rész. Márczius 15-én d. e. 9 órakor ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet. II. Estéli rész. Kezdeté 7 órakor. 1) Megnyitó beszéd, tartja Lukács János rendezőbizottsági elnök. 2) „Hymnusz”. Éneklé a polg. iskolai tanuló ifjuság. 3) „Szavalt”. Zakariás Irma k. a. által. 4) „Alkalmi beszéd”. Tartja Mezey Géza. 5) „Szavalt”. Szathmáry István által. 6) „Szózat”. Éneklé a polg. iskolai tanuló ifjuság. Szünetek alatt a helybeli zenekedvelők egyesületének zenekara foglalt színt. Belépti díj ülőhely 30 kr, állóhely 10 kr. Felülvezetését köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Az esti ünnepélyt a díszteremben tartandó társasvacsora követi. Egy teríték ára 1 frt, melyre az aláírások Zonda József s Lukács János kereskedésében eszközölhetők.

A gyergyószentmiklósi ifjuság a helyi szegény tanulókat segélyező egyesület javára április 7-én (husvét másod napján) a Laurency nagytermében több meglepetéssel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. A rendező bizottság már meg is alakult, melynek elnökévé Dr. Fejér Dávid választott meg, jegyzőnek: Kritsa Konrád, pénztárnoknak: Czifra János s ezenkívül még 20 rendező bizottsági tag választott meg.

— Nagy erdővásár Csikmegyében. „Az Ata-

Bouri társaság” id. Török Antal, Ifj. Török Antal, Musulin János, Dobreán Agoston, Giacomuzzi Vigilió és Vaicsuk József folyó év márczius hó 5-én Kolozsvárt szerződésre léptek ottani mélt. Züllich István nyug. főispán és Jánosi Sándor Nagyszabeni törvényszéki elnök, mint Dr. Mezei Ölon született Jánosi Kornélia urnővel, utóbbiaknak a Békás és Domuki községekben tulajdonukat képező „Gyümölcsös”, erdőség végkihasználása iránt 180,000 o. é. frt. vétel ár mellett, ezen erdőség roppant mennyisége s kiterjedésének nagyszerűsége megyénkben első helyet foglal el, — s ily mennyiségű erdővásár egy testben szekelyföldünkön még nem történt, kitüntén kívánunk yevőknek vállalkozásukhoz kitartást és szerencsét.

Előfizetési fölhívást vettünk „Kapácsy Dezső költeményei” czimű kötetre. A könyv 10 nyomtatott iv terjedelemben vegyes tárgyú lyrái költeményeket tartalmaz s f. é. május hó 1-én jelenik meg. Az előfizetési pénz és gyűjtő iverk f. é. ápril hó 15-ig szerző czime alatt Egerbe (Hévesmegye) küldendők. A kötet ára füzve 1 frt., diszkötésben 2 frt. Gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgál a szerző. A legmelegebben ajánljuk olvasóinknak becses figyelmébe.

KÖZGAZDASÁG.

Fokról-fokra.

(A csiki ipar érdekében.)

Lapunk múlt évi 5-ik számának „Közgazdaság” rovatában megemlékeztünk a csiki iparról irt cikkünkben a csikszeredai kir. törvényszéki fogházának iparáról is. Ezen cikkünkben kimutattuk az ott meghonosítva levő kosárfonás és faipar-üzlet (kádározás, méhkaptár készítés) s e mellett még a szalmafonás (pinczetokok, lábtörők stb) iparüzletek haladását és akkor is rámutatunk azon körülmények- és feltételekre, melyek ezen iparágaknak nemcsak létjogot, de virágzó prosperációt is fognak biztosítani.

Hogy ezen állításunk 1889-ben is mily fényes bizonyítást nyert, annak feltüntetésére a csikszeredai kir. törvényszéki fogház iparáról az 1889. évre vonatkozólag a napokban rendelkezésünkre boesított adatok szolgáltatnak.

Ugyanis a fogházban az 1885. év elején lett életbeléptetve a kosárfonó ipar-üzlet; — 1888-ban meghonosítva let a faipar (kádározás, méhkaptár készítés) s e mellett még a szalmafonás is (pinczetokok, lábtörők stb). Mindezekből 1889. évben összesen befolyt 1850 frt 20 kr. A mi kezdetleges iparviszonyainkhoz mértén igen figyelemre méltó összeg. Sőt ha tekintetbe vesszük azt, hogy az előállított iparmunkákkal kizárólag valamely iparág elsajátítása és büntetésük kiállása után hazatávozók által is ezen iparágaknak a megyében meghonosítása, terjesztése és öregbítése czéloztatik, s hogy az anyag áron felül a fogházfelügyelőség által alig számittatik valami munkadíjban: az 1850 frt 20 kr meglepően fényes eredményként áll előttünk; annál is inkább, mert ha ezen iparágak önhaszon szempontjából, az egyes iparágakban jártas és nemcsak tanuló egyének által üzelnének, bizonyára sokkal több jövedelem volna elérhető, mi a fogház iparától különböző czélú iparüzésnél számbavehető körülményt képez.

De hogy az egyszer megkezdett működés évről-évre több és több eredményt képes felmutatni, bizonyítja az, hogy a csikszeredai fogházban üzött iparmunkából a kezeink között lévő statisztikai adatok szerint 1886. évben az első összes (brutto) jövedelem 132 frt 7 kr. volt, mely összeg 1888-ban, tehát az iparüzlet megkezdésének 3-ik évében már 818 frt 96 krra emelkedett. 1889. évben vagyis az iparüzlet 4-ik évében pedig — miként fennebb is említve vala — 1850 frt 20 kr volt a brutto bevétel.

Csikmegyében kezdő rabiparral ezen igen tekintélyes összeg a következő czélokra lett felhasználva. Anyag és munkaeszközökre kiadatott 770 frt 16 kr: a rabok és foglyok élelmzésének javítására fordított 66 frt 17 kr, a munkástartóztatottak jutalmazására 65 frt 85 kr, — a rabsegély-alapra 12 frt, — a munkavezető és más örök jutalmazására 53 frt 52 kr, az adóhivatalba pedig az állam javára tiszta jövevelemként beszálított 822 frt 23 kr, ezenfelül forgalomtökéül 59 frt 57 kr lett anyagok beszerzésére visszatartva.

Ezen eredmény — illetve 1850 frt 20 kr brutto, vagyis 822 frt 23 kr tiszta jövedelem 300 munka-napon, átlag 3:2 fogoly és rab munkálkodásával 10,100 munka-napon előállított 211,781 drb iparcikknek, kizárólag a megye területén lett előadásából származott.

Tehát az iparezikkéknek a megye területén kívüli elárúsításával még ezen eredmény is fokozható volna.

De ez csak anyagi eredmény!

Mert egy ismeretes erkölcsi közmondás szerint „a tétlenség — a bűn — az ördög párnája”

lévén foglalkozás nélkül a büntetés által elérni óhajtott cél még megközelíthető is alig volna, mint hogy ennek egyik hatályosabb módja a foglalkoztatva javítás, mint a szabadság büntetések főalkateleme — hiányoznak — nélkül a szabadságbüntetésekben épen a tétlenség vinné a főszerepet. Ha tehát figyelembe vétetik az, hogy a bűnök elkövetésében a szeszies ital mellett a munkakerülés képezi a legáltalánosabb és legfőbb rugót

ha tekintetbe vétetik, hogy a legutolsó 3 év alatt csikszeredai fogházba visszaeső bűnöző esepán egy került vissza: a már ismertetett munkáltatásnak eredménye, erkölcsi haszna a már feltüntetett anyagi haszonnal is föltre becsülhető.

Mindéből s különösen a fenti anyagi és erkölcsi eredmények összehasonlításából az következtethető, hogy Csikmegyében, népének a kézműipar minden ágára feltűnően fogékony voltánál fogva még sok apróbb iparág — itzi ipar igen előnyösen volna meghonosítható. — hogy a talaj és eghajlati viszonyok miatt extensive, vagy intensive irányban már alig fokozható földművelésünk mellett az iparágakra nézve megyénkben nagyon is kelés ter. kiálkoznak.

S ezt intéző körünk is immár valahára figyelembe vehetnek.

Csikszeredai piaczi árjegyzék.

— Csikszeredai

Buza tiszta (hektoliterenként) 6 ft. 50 kr. Buza közepes 5 ft. 40 kr. Rozs 4 ft. 50 kr. Arpa 4 ft. — kr. Törökbuza 5 ft. — kr. Zab 4 ft. — kr. Borsó 15 ft. — kr. Lenese 16 ft. — kr. Fuszulyka 8 ft. 50 kr. Kása 16 ft. — kr. Buzgonya 2 ft. — kr. Marhabús (kilogrammonként) 28 kr. Sertésbús 40 kr. — kr. Borsbús — kr. Szalma (meternáz-székent) 70 kr. — ft. 30 kr. Okor párja — ft. — kr. Telon párja 100 ft. — kr. Fagygyertya (kilogramma) 1 ft. 60 kr. Tűzita kbm. (1 méter) — ft. 40 kr. Malacz darabja 1 Ft — kr. Lúd — ft. 80 kr. Búrány — ft. 50 kr. Csirke párja — kr. 10 tojás 20 kr.

Szerkesztői üzenetek:

— **M. Gy. urnak Nagybecskerek.** A küldöttet meg kaptuk, köszönjük. Márczius 15-iki alkalmi számunkban felhasználjuk.

— **B. A. Kolozsvár.** Megkaptuk, köszönjük. Jöveve jönni fog.

B. Gy. urnak, Kolozsvár. Talán neheztelni lehetünk nekünk, hogy oly regota nem kerestek felbőszes soraival? Szívesen fogjuk minél előbb, bár a hásveti száma valami alkalmi dolozgat. Üdvözlöt!

A kis lutri húzása.

Bűn, 1890.

60. 59. 8. 22. 34.

Felölös szerkesztő **Dr. BOCSKOR BÉLA.**

Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**

Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MARTON.**

Fisch Lipót

csikszeredai üzletét

megvéve, azon helyzetben vagyok, miszerint dusan felszerelt

ÜZLETEMBŐL

a legkülönbözőbb cikkeknek nagy választékban és

rendkívüli jutányos árak mellett

hozhatom forgalomba.

A nagyérdemű vevő közönség pártfogását kérve vagyok

(1—3)

kiváló tisztelettel:

PAUL VILMOS.

Alólirott jelentem, hogy a közeledő TAVASZI IDÉNYRE mint 10 év óta úgy most is, jóminőségű

gazdasági magvakat

Iraneczia luozernát, Aranhamentes löherét, Oberndorfi cukor-répat és fümagvakat

beszereztem s áraikat a legjutányosabban szabom meg.

Továbbá arra a tapasztalatra jöttem, hogy többen VARRÓGÉPEKET úttazók által rendelnek, s a minden egyes darabnál előforduló kellemetlenség mellett 80-90 frttal fizetik meg árát.

Azért ajánlok megrendelésre

új Singer-gépet

itt helyt darabonként **35** forintért.

Teljes tisztelettel:

GÁL JÓZSEF kereskedő,
Csikszeredában.

(2-3)

„RÉPÁTI”

égyvényes savanyu-viz

a monarchia legszénsavdúsabb és legtisztább egyvényes savanyu-vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitűnő sikerrel használtatik a légz szervek betegségeinél, vese- és gyomor bajokban, a húgyszervek bántalmainál stb. — *Ugyan a betegségek ellen a „répáti” savanyu-viz a legkellemesebb s egyszerűsűmnd a leghatékonyabb gyógyítószer.*

Borral vegyítve pompás üdítő ital *savanyuabb borokhoz használta; páráltan*

A töltés egy legkötűmőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palackba töltött víz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.

A „répáti” savanyu-viz friss töltésben és valódi minőségben kapraktaron

Csikszeredában: **Gál József** urnaknál
Csikszertmártonon: **Cseh Vilmos**

Általános
GYÖRGY JÓZSEF.
KASZON-EMPEREN (CSIKVARMEGYE.)

15

MAGVAK.

Szavost Alphons

magterestése és gazdasági cikkek üzlete
Budapest, V. Arany János-utca 11.
tudója a n. é. gazda és kertészekül. közönséggel, hogy január hó 1-ével megnyitotta

konyhakerti és virágmag-üzlet oszállyát

s ajánja egészen frisse, fész azonos

here, fű, répa, konyhakerti és virágmagokkal

dusan felszerelt reaktárát.

Arjogyzókat kívánatra bérmentve küldök.